

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Zapojení mladých lidí do zaměstnání

COM(2012) 727 final

(2013/C 161/13)

Hlavní zpravodaj: **pan TRANTINA**

Hlavní spoluzpravodaj: **pan DE BUCK**

Dne 19. prosince 2012 se Evropská komise, v souladu s článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Zapojení mladých lidí do zaměstnání

COM(2012) 727 final.

Předsednictvo Evropského hospodářského a sociálního výboru pověřilo dne 13. listopadu 2012 přípravou podkladů na toto téma specializovanou sekci Zaměstnanost, sociální věci, občanství.

Vzhledem k naléhavé povaze práce Evropský hospodářský a sociální výbor na 488. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 20. a 21. března 2013 (jednání dne 21. března), jmenoval pana Pavla Trantinu hlavním zpravodajem a pana Philippa de Bucke hlavním spoluzpravodajem a přijal následující stanovisko 174 hlasy pro, 4 hlasy byly proti a 1 člen se zdržel hlasování.

1. Shrnutí doporučení

1.1 EHSV opakuje své často vyjadřované odsouzení katastrofické míry nezaměstnanosti mládeže a žádá všechny zúčastněné strany, aby přijaly naléhavě potřebná, efektivní a konečná opatření k prolomení bludného kruhu, jenž hrozí zpochybnutím budoucnosti celé generace. Je nejvyšší čas k řádným investicím do mladých lidí, jež přinesou plody v dlouhodobém časovém horizontu.

1.2 Zároveň EHSV zdůrazňuje, že je nutná skutečná strategie růstu na úrovni EU i členských států, která podpoří vytváření více stabilnějších pracovních příležitostí, jimiž je podmíněn úspěch opatření k zajištění zaměstnanosti mladých lidí. To vyžaduje koordinovaný přístup ke všem iniciativám a politikám zaměřeným na posílení konkurenceschopnosti a obnovení důvěry investorů a domácností. Evropský semestr je příležitostí k tomu, aby byly jednotlivým členským státům doporučeny odpovídající politiky a reformy, které je třeba provést.

1.3 EHSV vítá návrh balíčku opatření pro zaměstnanost mladých lidí a doporučuje věnovat zvláštní pozornost jeho aplikaci na úrovni členských států tak, aby se opatření potírající nezaměstnanost mládeže stala významnou součástí národních programů reforem.

1.4 EHSV podporuje myšlenku, aby se zavedení systému záruk pro mladé lidi v členských státech hradilo ze zvláštního fondu iniciativy zaměstnanosti mládeže ve víceletém finančním rámci, oceňuje jeho vytvoření a poznamenává, že je nutné ho

doplnit na úrovni členských států. EHSV nicméně považuje za nedostatečné financovat tento fond jen 6 miliardami eur s tím, že část těchto prostředků pochází z existujících zdrojů z Evropského sociálního fondu. Dále s ohledem na to, že fond bude podporovat pouze regiony, kde je nezaměstnanost mládeže vyšší než 25 %, zdůrazňuje, že ostatní regiony by měly mít možnost získat finanční podporu s využitím standardních postupů ESF. Je však nutné jednat okamžitě a financovat navrhovaná opatření novými fondy, aniž by si v rámci ESF vzájemně konkurovali mladí lidé a jiné znevýhodněné kategorie.

1.5 EHSV podporuje přístup Komise, podle níž „záruka pro mladé lidi má mít podobu komplexního a uceleného systému, který má zajistit, aby mladí lidé dostali kvalitní nabídku zaměstnání, dalšího vzdělávání, učňovské přípravy nebo stáže do čtyř měsíců poté, co odešli ze vzdělávacího systému nebo se stali nezaměstnanými“. EHSV chápe, že existují rozdíly mezi členskými státy, a uznává, že je důležité, aby členské státy měly možnost stanovit věkový strop v souladu s vlastními potřebami a možnostmi. Doporučuje však, aby tam, kde je to možné, byl věkový limit pro vstup do systému zvýšen na 30 let, a zahrnoval tak mladé lidi opouštějící vysoké školy později a ty, již jsou stále ještě v přechodové fázi od vzdělávání k zaměstnání a dosud jim hrozí nebezpečí, že ztratí kontakt s trhem práce, především v zemích s vysokou nezaměstnaností mládeže.

1.6 EHSV také vítá politickou dohodu, k níž dospěla Rada Zaměstnanost, sociální politika, zdraví a ochrana spotřebitele dne 28. února 2013 ve věci návrhu záruky pro mladé lidi.

EHSV se však domnívá, že intervenovat až po čtyřech měsících je pozdě. Záruka pro mladé lidi by měla být využita co nejdříve, nejlépe v okamžiku registrace na úřadě práce ⁽¹⁾.

1.7 EHSV považuje za zásadní, aby byly v zájmu plného a správného provádění záruky pro mladé lidi lépe a jasněji na úrovni EU i členských států definovány nástroje, odpovědnost, cíle a ukazatele, jež budou monitorovány. Z toho důvodu EHSV navrhuje, aby provádění záruky pro mladé lidi bylo zahrnuto mezi ukazatele procesu evropského semestru.

1.8 Při přípravě, provádění, propagaci a monitorování tohoto systému by na základě úspěšných příkladů z některých členských států měli sehrát klíčovou úlohu sociální partneři, organizace mládeže a jejich zastupující platformy.

1.9 Reformy služeb EURES a v případě potřeby také veřejných služeb zaměstnanosti v členských státech by měly také aktivně podporovat mladé lidi a uzpůsobit služby a přístupy tak, aby byly přístupnější. Je nutné již ve školách zavést služby poskytující individuální poradenství a vedení ve věcech pracovní kariéry.

1.10 Je třeba zlepšit podmínky pro nabídku stáží a učňovské přípravy. Vysoká úroveň kvality stáží a učňovské přípravy musí být zajištěna specifickými kritérii, jejichž splnění musí být v případě požadavku na finanční podporu povinné. Je nutné jako doplněk zavést lepší mechanismus pro monitorování a ochranu práv stážistů.

2. Shrnutí iniciativ Komise

2.1 Celková míra zaměstnanosti mladých lidí poklesla téměř o pět procentních bodů za poslední čtyři roky – to je třikrát víc než u dospělých. Šance pro nezaměstnané mladé osoby získat zaměstnání jsou nízké: práci našlo v roce 2011 pouze 29,7 % osob ve věku 15–24 let, které byly v roce 2010 nezaměstnané, což představuje pokles téměř o 10 % během tří let. Více než 30 % nezaměstnaných lidí do 25 let je bez zaměstnání déle než 12 měsíců – zde došlo k nárůstu z 0,9 milionu v roce 2008 na 1,6 milionu v roce 2011. Podle nadace Eurofound v EU 14 milionů mladých lidí ve věku 15–29 let (7,5 milionu mladých lidí ve věku 15–24) nepracuje ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy ⁽²⁾. Hospodářské náklady na mladé lidi, kteří nejsou zapojeni do trhu práce, se odhadují na 150 miliard eur ročně, tj. 1,2 % HDP EU. K sociálním důsledkům patří jevy jako odtržení od společnosti a nedůvěra v politický systém, nízká úroveň samostatnosti, strach z neznáma a mrhání intelektuálními schopnostmi.

2.2 Evropská komise představila balíček opatření pro zaměstnanost mladých lidí zahrnující čtyři oblasti činnosti. První z nich představuje navrhované doporučení členským státům ohledně zavedení záruky pro mladé lidi; tyto záruky mají zajistit, aby mladí lidé do 25 let dostali kvalitní nabídku zaměstnání,

dalšího vzdělávání, učňovské přípravy nebo stáže do čtyř měsíců po ukončení formálního vzdělávání nebo ztrátě zaměstnání. Navrhované doporučení naléhavě žádá členské státy, aby vytvořily silná partnerství se zúčastněnými stranami, zajistily rychlou intervenci stran služeb zaměstnanosti a dalších partnerů působících na podporu mladých lidí a aby přijaly podpůrná opatření umožňující integraci mladých na trhu práce. Vyzývá členské státy, aby k tomuto účelu plně využívaly Evropského sociálního fondu a ostatních strukturálních fondů a aby posoudily a rychle zavedly systém záruk pro mladé lidi a neustále jej zdokonalovaly. Komise bude členské státy podporovat finančními prostředky EU, a sice bude podporovat výměny osvědčených postupů mezi členskými státy, v rámci evropského semestru bude sledovat zavádění záruk pro mladé lidi v praxi a bude zvyšovat informovanost.

2.3 Balíček opatření také předpokládá zahájení konzultace s evropskými sociálními partnery o rámci pro kvalitu stáží, který by měl mladým lidem umožnit získat velmi kvalitní pracovní zkušenosti za jistých podmínek, a tím jim usnadnit přechody ze školy do práce.

2.4 Kromě toho Komise oznamuje vytvoření Evropské aliance pro učňovskou přípravu, která bude mít za cíl zlepšit kvalitu a nabídku programů učňovské přípravy šířením úspěšných programů učňovské přípravy ve všech členských státech, a navrhuje způsoby, jak omezit překážky mobility mladých lidí.

2.5 S ohledem na podstatné rozdíly mezi úrovněmi nezaměstnanosti mládeže v různých členských státech doporučuje Komise opatření ke zvýšení nadnárodní mobility mladých pracovníků, především zlepšení systému EURES.

2.6 Opatření navrhovaná v balíčku opatření pro zaměstnanost mladých lidí vycházejí z opatření iniciativy „Příležitosti pro mladé“, která byla zahájena v prosinci 2011. Komise rovněž využívá další politické nástroje k řešení nezaměstnanosti mládeže, jako jsou doporučení pro jednotlivé země. V červenci 2012 obdržely téměř všechny členské státy EU doporučení ⁽³⁾, jejichž cílem je zlepšování situace mladých lidí.

3. Obecné připomínky k balíčku Komise

3.1 K vytváření více stabilnějších pracovních příležitostí je nutná skutečná strategie růstu na úrovni Evropské unie a členských států. To vyžaduje koordinovaný přístup ke všem iniciativám a politikám zaměřeným na posílení konkurenceschopnosti a obnovení důvěry investorů a domácností. Evropský semestr je příležitostí k tomu, aby byly jednotlivým členským státům doporučeny odpovídající politiky a reformy, které je třeba provést. Nelze podceňovat synergické účinky, např. zahrnutí sociálních aspektů do veřejných výběrových řízení.

⁽¹⁾ Roční analýza růstu na rok 2013 (Úř. věst. C 133, 9.5.2013).

⁽²⁾ <http://www.eurofound.europa.eu/emcc/labourmarket/youth.htm>.

⁽³⁾ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ecofin/131662.pdf.

3.2 Situace evropské mládeže na trhu práce je velice závažná. K tomu, aby se usnadnil plynulý přechod mladých lidí do zaměstnání, je důležité přijmout tato nezbytná opatření:

- omezit všechny překážky bránící vstupu mladých lidí na trh práce;
- omezit nesoulad mezi nabídkou dovedností a poptávkou;
- podporovat samostatnost mladých lidí;
- zvýšit přitažlivost odborného vzdělávání a přípravy, zejména učňovské přípravy ve strategicky významných předmětech, jako jsou technické a technologické obory;
- podporovat partnerství a synergické působení všech zúčastněných subjektů;
- povzbuzovat a podporovat podniky, aby vytvářely pracovní příležitosti a stáže pro mladé lidi.

3.3 EHSV vítá dlouhodobé zaměření Komise na mladé lidi. V tomto ohledu balíček opatření pro zaměstnanost mladých lidí představuje další krok vpřed směrem k budování koherentního a integrovaného přístupu k řešení nezaměstnanosti mládeže a podpoře kvalitního přechodu ze vzdělávacích zařízení na trh práce. Je však třeba brát v úvahu, že zvláštní pozornost by se měla zaměřit na členské státy, jež jsou hlavními aktéry v oblasti zaměstnanosti mládeže a od nichž se v následujících měsících očekávají navazující činnosti. Vzhledem k naléhavosti situace a zásadnímu významu investování do mladých lidí jako klíčového zdroje na trhu práce to však nestačí. Je mimořádně důležité budovat důvěru stanovením společných zásad pro záruky pro mladé lidi v Evropě se záměrem zvýšit kvalitu, dostupnost a účinek tohoto nástroje na celém kontinentu.

3.4 EHSV je připraven aktivně se podílet na návrhu a prosazení tohoto balíčku, protože

- jeho členové, zastupující zaměstnavatele, odbory a další organizace občanské společnosti, jsou dlouhodobě zapojeni do procesů vedoucích k lepší zaměstnanosti mládeže, mají nezbytné kontakty a tudíž i rozsáhlou působnost a vyvinuli četné iniciativy k řešení nezaměstnanosti mládeže;

- EHSV má rozsáhlé zkušenosti, uspořádal během posledních let mnoho konferencí, slyšení a seminářů ⁽⁴⁾ a formuloval mnoho významných stanovisek k tomuto tématu ⁽⁵⁾.

3.5 EHSV vítá Evropskou komisi navrhované doporučení členským státům ohledně zavedení záruk pro mladé lidi. Tyto záruky mají zajistit, aby mladí lidé do 25 let dostali kvalitní nabídku zaměstnání, dalšího vzdělávání, učňovské přípravy nebo stáže do čtyř měsíců po ukončení formálního vzdělávání nebo ztrátě zaměstnání. Tato záruka, bude-li správně aplikována, představuje významný krok při investování do mladých lidí, může snížit obrovské náklady, jež nezaměstnanost mládeže působí jednotlivcům i Evropě jako celku, a může sehrát klíčovou úlohu při zvyšování kvality a efektivnosti přechodu mladých lidí ze vzdělávání k zaměstnanosti. EHSV se však domnívá, že intervenovat až po čtyřech měsících je pozdě. Záruka pro mladé lidi by měla být využita co nejdříve, nejlépe v okamžiku registrace na úřadě práce.

3.6 EHSV podporuje myšlenku, aby se zavedení systému záruk pro mladé lidi v členských státech hradilo ze zvláštního fondu iniciativy zaměstnanosti mládeže ve víceletém finančním rámci, oceňuje jeho vytvoření a poznamenává, že je nutné ho doplnit na úrovni členských států. EHSV nicméně považuje za nedostatečné financovat tento fond jen 6 miliardami eur a částečně z existujících zdrojů z Evropského sociálního fondu. Dále vzhledem k tomu, že ztráty (pokud jde o nadbytečné vyplácení dávek, ušlé výdělky a nezaplacené daně) zaviněné tím, že mladí lidé nejsou zapojeni do trhu práce, dosahují více než 150 miliard eur ročně (1,2 % HDP EU) ⁽⁶⁾, a MOP dospěla k závěru, že investice 21 miliard eur může vést během několika let k významné změně ⁽⁷⁾, je EHSV přesvědčen, že záruka pro mladé lidi je užitečným sociálním opatřením s mimořádně vysokou nákladovou účinností.

3.7 EHSV podporuje přístup Komise, podle níž „záruka pro mladé lidi má mít podobu komplexního a uceleného systému, který má zajistit, aby mladí lidé dostali kvalitní nabídku zaměstnání, dalšího vzdělávání, učňovské přípravy nebo stáže do čtyř měsíců poté, co odešli ze vzdělávacího systému nebo se stali

⁽⁴⁾ Konference The Economic Crisis, Education and the Labour Market – Brusel, 24. ledna 2012; konference From School to Work uspořádaná SSTP – Roskilde (Dánsko), 4. února 2012; konference Quality jobs for youth: are we asking too much? uspořádaná SSTP společně s Fórem evropské mládeže, 20. dubna 2012; konference skupiny III Youth Education and Employment within the Europe 2020 Strategy – Sofie, 8. června 2012; konference skupiny I The Future of Youth in Europe – European Youth: Hope or Despair for the New Generation? – Versailles, 29.–30. srpna 2012.

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 132, 3.5.2011, s. 55–62; Úř. věst. C 318, 29.10.2011, s. 50–55; Úř. věst. C 68, 6.3.2012, s. 11–14; Úř. věst. C 181, 21.6.2012, s. 143–149; Úř. věst. C 181, 21.6.2012, s. 150–153; Úř. věst. C 68, 6.3.2012, s. 1–10; Úř. věst. C 181, 21.6.2012, s. 154–159; Úř. věst. C 299, 4.10.2012, s. 97–102; stanovisko EHSV Hospodářská obnova vedoucí k intenzivnímu růstu pracovních míst (Úř. věst. C 11, 15.1.2013, s. 65).

⁽⁶⁾ <http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef1254.htm>.

⁽⁷⁾ EuroZone job crisis: trends and policy responses, studie MOP, International Institute for Labour Studies.

nezaměstnanými“. EHSV chápe, že existují rozdíly mezi členskými státy, a uznává, že je důležité, aby členské státy měly možnost stanovit věkový strop v souladu s vlastními potřebami a možnostmi. Doporučuje však, aby tam, kde je to možné, byl věkový limit pro vstup do systému zvýšen na 30 let, a zahrnoval tak mladé lidi opouštějící vysoké školy později a ty, již jsou stále ještě v přechodové fázi od vzdělávání k zaměstnání a dosud jim hrozí nebezpečí, že ztratí kontakt s trhem práce, především v zemích s vysokou nezaměstnaností mládeže. Kromě toho se záruka pro mládež musí uplatňovat jako strukturální opatření v oblasti aktivních politik EU zaměřených na trh práce, a nikoli jen v období krize.

3.8 EHSV je přesvědčen, že je důležité vyvinout na evropské i národní úrovni jasné kvalitativní normy a ukazatele týkající se přípravy a provádění systémů záruk pro mladé lidi. Stáže absolvované v rámci systému záruk pro mladé lidi musejí být v souladu s rámcem pro kvalitu stáží a měly by také umožnit mladým lidem nezávislý život. Členskými státy se také doporučuje, aby rozvíjely možnosti individuálních konzultací a poradenství ve věcech pracovní kariéry a zavedly mechanismy k monitorování různých nabízených příležitostí a k posuzování účinků tohoto systému na následný přechod jeho uživatelů do práce.

3.9 EHSV zdůrazňuje, že iniciativa záruk pro mladé lidi musí být integrována do rámce aktivních strategií trhu práce zaměřených na podporu trvalého zařazení mladých lidí na trh práce, aby mohli získat samostatnost. Další významná část takové strategie by měla pokrývat reformy veřejných služeb zaměstnanosti v členských státech, kde je to potřebné. Reforma by měla aktivně oslovit mladé lidi a uzpůsobit tyto služby a přístupy tak, aby byly přístupnější, přičemž zároveň by se zlepšily služby poskytované všem nezaměstnaným lidem. Veřejné služby zaměstnanosti by měly spolupracovat se vzdělávacími institucemi, navazovat přímý kontakt s mladými lidmi a nabízet jim práci nebo další možnosti odborné přípravy v rámci proaktivního a individuálně poskytovaného poradenství v předstihu před ukončením školy. EHSV žádá Evropskou komisi, aby tento prvek zvažila ve své strategii podpory veřejných služeb zaměstnanosti v Evropě. V tomto ohledu by se služby EURES měly lépe přizpůsobit potřebám mladých lidí a měly by se daleko intenzivněji propagovat mezi příslušníky mladé generace.

3.10 EHSV také doporučuje členským státům, aby zvýšily podporu podniků, družstev a neziskových organizací, jež se hodlají podílet na systému záruk pro mladé lidi v úzké spolupráci s veřejnými službami zaměstnanosti. Významnými prvky jsou daňové pobídky, dotování pevných nákladů zaměstnání a možnost přístupu k financování pro odbornou přípravu v podniku. Tyto prvky zajišťují funkčnost systému a podporují podniky, jež se rozhodnou vhodnou a efektivní formou investovat do potenciálu mladých lidí. Jejich aplikace musí být spojena s respektováním rámců pro kvalitu a pokynů a musí zahrnovat zavedení monitorovacích mechanismů. EHSV zastává mínění, že je nutné podporovat budování kapacit všech subjektů zapojených do systémů kvalitní učňovské přípravy.

3.11 EHSV zastává názor, že podstatnou úlohu při provádění a monitorování tohoto systému by měli sehrát sociální partneři. Řádný sociální dialog je velmi důležitý k tomu, aby nabídnul mladým lidem systémy záruk na vysoké kvalitativní úrovni jak z hlediska podniků, tak z hlediska mládeže. V této souvislosti je také důležité zapojit sociální partnery do monitorování provádění záruky pro mladé lidi a nabídek zaměstnání nebo stáží dostupných v rámci různých systémů.

3.12 Další významnou roli hrají organizace třetího sektoru, zvláště organizace mládeže a jejich zastupující platformy, jež jsou významným kanálem participace mladých lidí, umožňují jim rozvoj schopností a navazání správných pracovních vztahů a chování, a je proto důležité je rovněž zapojit do navrhování a provádění těchto systémů. Bylo by také možné zapojit různé sociální podniky a jiné relevantní zúčastněné strany. Výbor také upozorňuje na osvědčené postupy s ohledem na zapojení zúčastněných subjektů zavedené v Rakousku⁽⁸⁾, Švédsku a Finsku⁽⁹⁾.

3.13 Další z priorit by mělo být zvýšení přístupnosti systému pro organizace mládeže a neziskové organizace. Pokud se zúčastní, budou moci předkládat nabídky pracovních příležitostí ke zlepšení svých místních společenství, a plnit tak úlohu prospěšnou mladým lidem i společnosti.

3.14 EHSV považuje za klíčové vybavení návrhu odpovídajícími prostředky, jimiž by bylo možné podporovat členské státy a regiony přející si vytvořit velkorysé systémy záruk pro mladé lidi nebo aliance pro učňovskou přípravu. V tomto rámci by EHSV chtěl doporučit, aby prostředky z EU byly přidělovány systémům, které splňují minimální kvalitativní normy stanovené iniciativami EU a členskými státy.

3.15 EHSV proto podporuje myšlenku, aby se zavedení systému záruk pro mladé lidi v členských státech hradilo ze zvláštní iniciativy zaměřené na zaměstnanost mládeže financované ve víceletém finančním rámci a vybavené přinejmenším 6 miliardami eur, z nichž polovina by byla čerpána z Evropského sociálního fondu. EHSV vítá vytvoření tohoto fondu, ale s ohledem na to, že bude podporovat pouze regiony, kde je nezaměstnanost mládeže vyšší než 25 %, zdůrazňuje, že ostatní regiony by měly mít možnost získat finanční podporu s využitím standardních postupů ESF. Tyto prostředky budou základním zdrojem doplňujícím nezbytné investice z rozpočtů členských států.

3.16 Je třeba, aby mladí lidé získali dovednosti nepostradatelné v budoucím profesním životě; z toho důvodu vyzývá EHSV Komisi a členské státy, aby zajistily, že opatření zaváděná ke stimulaci zaměstnanosti mládeže, zejména ta, jež jsou

⁽⁸⁾ http://issuu.com/yomag/docs/youth_guarantee.

⁽⁹⁾ <http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef1242.htm>.

částečně nebo zcela hrazena z fondů EU, budou efektivnější a budou trvalé povahy, aby nebylo nutné mladé lidi znovu podporovat po dočasném nebo neplaceném umístění.

3.17 Jelikož zavedení záruky pro mladé lidi bude efektivní pouze bude-li integrováno do unijních a národních postupů orientovaných na růst a zaměstnanost, vyzývá EHSV, jak učinil již několikrát, k definování nových cílů ke snížení nezaměstnanosti mládeže⁽¹⁰⁾. To by mělo být klíčovým prvkem národních programů reforem vztahujících se ke strategii Evropa 2020.

4. Konkrétní připomínky k návrhům Komise

4.1 Záruka pro mladé lidi

4.1.1 EHSV vítá skutečnost, že Evropskou komisí navrhované doporučení Rady na zavedení záruk pro mladé lidi obsahuje významné prvky včetně jasné definice záruky pro mladé lidi jako systému kde by „dostali kvalitní nabídku zaměstnání, dalšího vzdělávání, učňovské přípravy nebo stáže do čtyř měsíců poté, co odešli ze vzdělávacího systému nebo se stali nezaměstnanými“. EHSV se však domnívá, že intervenovat až po čtyřech měsících je pozdě. Záruka pro mladé lidi by měla být využita co nejdříve, nejlépe v okamžiku registrace na úřadě práce.

4.1.2 Je důležité potvrdit nákladovou efektivnost investic v rámci záruk pro mladé lidi, protože Eurofound⁽¹¹⁾ uvádí, že roční ztráty (pokud jde o nadbytečné vyplácení dávek, ušlé výdělků a nezaplacené daně) vyvolané tím, že mladí lidé nejsou zaměstnaní a neúčastní se vzdělávání ani odborné přípravy, dosahují v současnosti 1,2 % HDP, tj. 153 miliard eur. Zároveň se musíme při investicích bojujících proti těmto ztrátám soustředit na lepší partnerství, zlepšení souvisejících služeb a posílení vzdělávacích institucí.

4.1.3 EHSV zdůrazňuje potřebu správného ocenění neformálního vzdělávání jako způsobu zhodnocení schopností požadovaných na trhu práce.

4.1.4 EHSV upozorňuje na novou typologii NEET (mladých lidí, kteří nejsou zaměstnaní a neúčastní se vzdělávání ani odborné přípravy) a potřebu zaměřit se rovněž na kategorii, o nichž se dříve soudilo, že jim nehrozí sociální vyloučení,

tedy absolventy a mladé lidi, kteří již načerpali určité zkušenosti v zaměstnání nebo na stáži, ale nejsou zatím schopni se trvale prosadit na trhu práce.

4.1.5 Rovněž je třeba řešit rostoucí počet kvalifikovaných a schopných mladých lidí nucených pracovat pod úrovní svých možností (mrhání intelektuálními schopnostmi), protože pracují na místech, kde nemohou využít své vzdělání a odbornou přípravu, a situace na ně má sociálně a psychologicky škodlivé účinky. Tento jev by mohlo omezit lepší a vhodnější přizpůsobení osobních dovedností potřebám trhu práce.

4.2 Rámec pro kvalitu stáží

4.2.1 EHSV uznává kladnou úlohu, kterou mohou hrát kvalitní stáže usnadňující mladým lidem přístup k zaměstnání a napomáhající podnikům nalézt potenciální kvalifikované pracovníky. Tato zkušenost může zajistit, že si mladí lidé osvojí potřebné schopnosti odpovídající jejich potřebám a dříve nabytým dovednostem, přičemž jsou odpovídajícím způsobem odměňováni a mají přístup k sociální ochraně a dalším možnostem vzdělanostního postupu v rámci celoživotního učení. V tomto rámci jsou jednou z oblastí, na které by se měla zaměřit pozornost, stáže probíhající mimo vzdělávací systém, zvláště po absolutoriu školy, jež je třeba posuzovat jako pracovní zařazení, a proto musejí být chráněny ve shodě s mezinárodně uznávanými pracovními normami.

4.2.2 EHSV zdůrazňuje význam stanovení náročných kvalitativních norem učňovské přípravy, odborné praxe a stáží. V tomto rámci opakuje svůj závazek, že „bude bedlivě sledovat a podporovat veškeré iniciativy zaměřené na zvýšení kvality stáží, jakou je např. Evropská charta kvality stáží a učňovské přípravy (European Quality Charter on Internships and Apprenticeships) navržená Evropským fórem mládeže, s cílem posílit občanský dialog pro vypracování příslušných pravidel v této oblasti“⁽¹²⁾.

4.2.3 EHSV je přesvědčen, že zvýšení kvality stáží má prioritní význam, a proto považuje iniciativu Evropské komise k vytvoření rámce pro kvalitu stáží za krok správným směrem. EHSV zároveň vyzývá všechny zúčastněné instituce, členské státy a sociální partnery, aby co nejefektivněji využili probíhající konzultace berouce v úvahu podporu již dříve vyjádřenou sociálními partnery, nevládními organizacemi, zástupci veřejnosti a řadou vzdělávacích institucí. Instituce EU musí rychle jednat a vytvořit rámec pro kvalitu stáží a pokračující přímé zapojení mladých lidí a jejich organizací do tohoto procesu po boku sociálních partnerů. V tomto ohledu nabízí Evropská charta kvality stáží a učňovské přípravy⁽¹³⁾ minimální kvalitativní normy k překlenutí rozdílů mezi evropskými zeměmi v oblasti učebních postupů, poskytování vedení a instruktáže, sociálních a pracovních práv, uznávání dovedností, právních smluvních ustanovení, náhrad a odměn, hodnocení, monitorování atd.

⁽¹⁰⁾ Úř. věst. C 143, 22.5.2012, s. 94–101 a stanovisko EHSV.Hlavní směry zaměstnanosti, Úř. věst. C 133, 9.5.2013.

⁽¹¹⁾ Zpráva Eurofound „NEETs – Young people not in employment, education or training: Characteristics, costs and policy responses in Europe“ (NEET – mladí lidé, kteří nejsou zaměstnaní a neúčastní se vzdělávání ani odborné přípravy: charakteristika, náklady a politické reakce v Evropě), 2012.

⁽¹²⁾ Úř. věst. C 299, 4.10.2012, s. 97–102.

⁽¹³⁾ http://qualityinternships.eu/wp-content/uploads/2012/01/internship_charter_EN.pdf.

4.2.4 EHSV rovněž považuje za nezbytné, aby byl takový rámec orientován na podporu podniků v jejich úsilí nabídnout mladým lidem kvalitní stáž. Rámec by proto měl být prováděn na vnitrostátní úrovni s využitím opatření zaměřených na dosažení tohoto cíle.

4.3 Evropská aliance pro učňovskou přípravu

4.3.1 EHSV je přesvědčen o užitečnosti Evropské aliance pro učňovskou přípravu, protože úzká spolupráce vzdělávacích institucí s podniky, sociálními partnery i tvůrci politik, odborníky z praxe a představiteli mládeže má zásadní význam pro úspěch učňovského školství a odborné přípravy. To se prokázalo úspěšností duálních systémů přípravy v některých členských státech. Vývoj této aliance by měl podnítit sdílení znalostí a koncepcí a v důsledku napomoci zvýšení počtu a kvality příležitostí k učňovské přípravě ve všech členských státech a zvýšení účasti mladých lidí v těchto programech.

4.3.2 Aliance by měla rovněž podpořit evropské a národní kampaně pro změnu vnímání učňovského školství, a to i v kontextu kodaňského procesu. Měla by organizovat pravidelné fórum diskusí o monitorování evropské strategie učňovské přípravy s příslušnými evropskými a národními zúčastněnými stranami v této oblasti.

4.3.3 Je třeba také poskytovat podněty k usnadnění financování přeshraničních činností odborné přípravy, což by umožnilo společností a sociálním partnerům více se podílet na zavedení duálního systému. Další náměty je možné čerpat z publikace „Creating Opportunities for Youth: How to improve the quality and image of apprenticeships“ (BusinessEurope, 2012) ⁽¹⁴⁾, nebo z španělsko-německé dohody odborových svazů o normách kvality učňovské přípravy.

4.4 Mobilita mladých lidí

4.4.1 EHSV je přesvědčen, že ke zvýšení mobility mladých pracovníků musejí členské státy dále postupovat k vzájemnému uznávání kvalifikací a dovedností a kompatibilitě systémů sociálního zabezpečení, především důchodových systémů. Dále musejí investovat do učení jazyků, protože je třeba také

překonávat jazykové bariéry. Komise by měla dále posílit koordinaci sociálního zabezpečení a zajistit, aby se „neztratili“ ani jediný měsíc příspěvků do sociálního zabezpečení vlivem práce v jiné zemi EU.

4.4.2 EHSV zdůrazňuje, že programy EU v oblasti mobility, jako jsou Erasmus a Mládež v akci, jsou užitečné pro mobilitu mladých lidí a podporují rozvoj jejich dovedností, schopností a charakteru působením dobrovolnické práce a dalších občanských iniciativ. EHSV požaduje řádné financování budoucího programu Erasmus pro všechny / YES Europe v novém víceletém finančním rámci, kde se nyní nedostává částky 1 miliardy eur oproti původnímu návrhu.

4.4.3 EHSV podporuje další zlepšení a investice ve prospěch iniciativy „Tvoje první práce přes EURES“. Konkrétně EHSV vyzývá Evropskou komisi ke zlepšení systému EURES, jež by vedla ke zvýšení jeho viditelnosti, zlepšení přístupnosti pro mladé lidi a vstřícnějšímu uživatelskému prostředí. Je třeba mladé lidi aktivně povzbuzovat k účasti, a překonávat tak překážky mající původ v kulturních a jazykových bariérách a jejich nedostatečných organizačních schopnostech a strachu z neznáma. Toho je možné dosáhnout zlepšeným systémem pro poradenství v osobních záležitostech a věcech pracovní kariéry, jenž by vedl studenty, stážisty (a mladé lidi obecně) k tomu, aby si lépe uvědomovali své zájmy, možnosti a pracovní příležitosti. To zahrnuje rovněž poradenství v oblasti pracovního práva a společenskopolitického prostředí i poradenství ve věcech práv a povinností zaměstnavatelů i pracovníků.

4.4.4 EHSV podporuje iniciativu Evropského parlamentu zaměřenou na aktualizaci směrnice o uznávání odborných kvalifikací. Platná směrnice je zastaralá, protože mnohé profese se rychle vyvíjejí. Kromě toho by se do směrnice při její modernizaci mohlo zařadit zavedení elektronické karty s podrobným popisem profesní kvalifikace a zkušeností pracovníka. To by usnadnilo pracovníkům hledání práce a uznání odborných kvalifikací v jiném členském státě a harmonizovalo by to odbornou přípravu a profesní kompetence a postupy v Evropské unii. Rovněž by to podpořilo mobilitu a sdílení zkušeností.

V Bruselu dne 21. března 2013.

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Staffan NILSSON

⁽¹⁴⁾ <http://www.besnesseurope.eu/Content/default.asp?pageid=568&docid=29967>.